

Press- och informationsavdelningen

PRESSMEDDELANDE NR 04/04

den 7 januari 2004

Domstolens dom i mål C-117/01 rörande en begäran om förhandsavgörande

K. B. mot National Health Service Pensions Agency och Secretary of State for Health

**EN NATIONELL LAGSTIFTNING SOM INTE ERKÄNNER TRANSSEXUELLA
PERSONERS NYA IDENTITET OCH SOM DÄRIGENOM HINDRAR DEM FRÅN
ATT INGÅ ÄKTENSKAP STRIDER MOT GEMENSKAPSRÄTTEN, OM
LAGSTIFTNINGEN MEDFÖR ATT DESSA PERSONER INTE KAN KOMMA I
ÅTNJUTANDE AV EN EFTERLEVANDEPENSION**

Det förhållandet att vissa förmåner är förbehållna gifta par kan inte i sig anses utgöra en diskriminering på grund av kön. Det föreligger emellertid en olika behandling när – i strid mot mänskliga rättigheter – en person är förhindrad att uppfylla ett nödvändigt villkor för att komma i åtnjutande av en förmån som skyddas av gemenskapsrätten.

K. B. är sjuksköterska och har i tjugo års tid arbetat för National Health Service (NHS). Under denna tidsperiod har hon gjort inbetalningar till NHS pensionssystem, enligt vilket en efterlevandepension kan beviljas till förmån för den efterlevande maken (med ”make” avses den som är gift med en arbetstagare som omfattas av pensionssystemet).

K. B. lever sedan flera år tillbaka tillsammans med R, som har genomgått en könsbytesoperation från kvinna till man. K. B. vill att R skall kunna komma i åtnjutande av en änkepension. Lagstiftningen i Förenade kungariket utgör emellertid hinder för en transsexuell person att ingå äktenskap i sin nya könsidentitet på grund av att det är omöjligt att ändra i födelseattesten, i vilken den ursprungliga könstillhörigheten anges. Enligt samma lagstiftning är för övrigt ett äktenskap ogiltigt om makarna inte är av mans- respektive kvinnokön. K. B. och R har således varit förhindrade att ingå äktenskap, trots att detta har varit deras önskan, vilket medför att R inte kommer att kunna erhålla en efterlevandepension.

K. B. har väckt talan vid brittisk domstol, eftersom hon anser sig vara utsatt för en lönediskriminering på grund av kön. Hon anser att begreppet änkling skall tolkas så, att det även omfattar den efterlevande part som skulle ha blivit änkling om hans könstillhörighet inte

hade varit resultatet av en könsbytesoperation. Court of Appeal har begärt ett förhandsavgörande av EG-domstolen angående denna fråga.

Domstolen fastslår inledningsvis i sin dom att en efterlevandepension som betalas ut inom ramen för ett företags- eller yrkesbaserat system för social trygghet omfattas av de bestämmelser i fördraget som förbjuder all lönediskriminering på grund av kön.

Domstolen konstaterar att beslutet att ge vissa förmåner endast till gifta par, men inte till par som sammanbor utan att vara gifta, inte i sig kan anses vara könsdiskriminerande och därmed förbjudet enligt gemenskapsrätten. Det saknar nämligen betydelse med avseende på utbetalningen av efterlevandepensionen om den som söker pensionen är en man eller en kvinna.

Domstolen anser emellertid att det föreligger en olika behandling, som visserligen inte innebär ett direkt hinder för att komma i åtnjutande av en gemenskapsrättsligt skyddad rättighet, men som inverkar på ett av villkoren för att bevilja denna rättighet. I det aktuella fallet hänför sig denna olika behandling till förmågan att ingå äktenskap, som är ett villkor som måste vara uppfyllt innan en änkepension kan beviljas. I förhållande till heterosexuella par där den ena eller den andra partens identitet inte är resultatet av en könsbytesoperation, varför de kan gifta sig, kan nämligen ett par som K. B. och R inte på något sätt uppfylla villkoret om äktenskap. Grunden till denna omöjlighet är bestämmelserna i Förenade kungariket i fråga om äktenskap och födelseattester.

Domstolen erinrar om att Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna redan har fastställt att det utgör en kränkning av rätten att ingå äktenskap i den mening som avses i artikel 12 i EKMR¹ att en transsexuell person inte kan gifta sig i enlighet med sin nya könsidentitet och konstaterar således att den aktuella lagstiftningen skall anses vara i princip oförenlig med gemenskapsrätten.

Eftersom det emellertid är medlemsstaternas sak att fastställa villkoren för rättsligt erkännande av ett könsbyte överlåter domstolen till Court of Appeal att pröva huruvida det är möjligt för en person i K. B:s situation att med stöd av gemenskapsrätten göra gällande en rätt för sin partner att komma i åtnjutande av en efterlevandepension.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Meddelandet finns tillgängligt på följande språk: franska, engelska, tyska, danska, nederländska och svenska.

Domen i fulltext finns tillgänglig på Internet (www.curia.eu.int) i regel från kl. 12.00 (CET) på dagen för avkunnandet.

*För ytterligare upplysningar, var vänlig kontakta Gitte Stadler
Tel: +352 4303 3127 Fax: +352 4303 3656*

¹ Domar av den 11 juli 2002 i målen Christine Goodwin mot Förenade kungariket och I mot Förenade kungariket